

فصل ناسع: نماز خوف

نماز خوف در سفر شکسته است اجماعا

آیا نماز خوف در حضر(وطن) هم شکسته است؟ فيه قولان

شهید اول و ثانی: در حضر نیز شکسته است علی الأصح

لنص

بالنص الشامل لكلا صورتین، عن زرارة عن أبي جعفر عليه السلام قال: قلت له: صلاة الخوف و صلاة السفر تقضران جميعا؟ قال: نعم، و صلاة الخوف أحق أن تقضر من صلاة السفر، لأنّ فيها خوفا

نماز خوف در حضر شکسته نیست(شرط شکسته شده نماز خوف در سفر بودن است).

لظاهر الآية: و إذا صرّبتكم في الأرض فليتبسّ عليكم جناح أن تقضّوا من الصلاة إن خفتم(نساء/100).

مفاد آیه شریفه این است که اگر در سفر بودید و خوف داشتید نماز شکسته است و مفهوم آن این است که اگر خوف به تنهایی باشد نماز شکسته نیست(خلاصه ظاهر آیه مقتضی جمع بین سفر و خوف برای شکسته شدن نماز را دارد).

رد شهید ثانی بر این استدلال: اگر بخواهیم به مفهوم آیه استناد کنیم در این صورت سفر بدون خوف هم نباید موجب شکسته شدن نماز شود در حالی که هیچ فقیهی چنین حکمی نکرده چرا که نص حکم می کند بر شکسته شدن نماز هم در سفر بدون خوف و هم در خوف بدون سفر

والنص(روایت زراره) محکم فیهما أي في الخوف المجرد عن السفر، و في السفر المجرد عن الخوف

پرسش: پس چرا در آیه سفر مطرح شده؟ ان ذکر السفر قد جرى مجرى الغالب لأن الخوف إنما يكون في السفر غالبا

عن زرارة عن أبي جعفر عليه السلام قال: قلت له: صلاة الخوف و صلاة السفر تقضران جميعا؟ قال: نعم، و صلاة الخوف أحق أن تقضر من صلاة السفر، لأنّ فيها خوفا

نماز خوف به جماعت شکسته است اجماعا

آیا نماز خوف فرادی هم شکسته است؟ فيه قولان

اشهر(مراد مشهور است): در نماز فرادی هم نماز شکسته می شود

به دلیل اطلاق نص

عن زرارة عن أبي جعفر عليه السلام قال: قلت له: صلاة الخوف و صلاة السفر تقضران جميعا؟ قال: نعم، و صلاة الخوف أحق أن تقضر من صلاة السفر، لأنّ فيها خوفا

شیخ طوسی در مبسوط و ابن ادریس: در نماز فرادی نماز شکسته نمی شود

به دلیل استناد به فعل نبی مکرم اسلام صل الله علیه (و آله و سلم)(پیامبر نماز خوف را به جماعت به جا آورده اند

رد شهید ثانی بر این استدلال: جماعت خواندن نماز خوف (توسط پیامبر دلالت بر شرط بودن جماعت در نماز خوف حصر نماز خوف به جماعت) نیست بنابراین اطلاق روایت تخصیص نمی خورد

مسئله: شهید ثانی : فرقی نیست در خوفی که موجب قصر کمیة(شکسته شدن تعداد رکعات نماز) و تغییر کیفیت(مانند اینکه رکوع و سجود را با اشاره بخواند) می شود اینکه خوف از دشمن باشد یا دزد یا حیوانات درنده اما خوف از غرق شدن یا فرورفتن در باتلاق جائز نیست تعداد رکعات نماز شکسته شود هر چند تغییر کیفیت جائز است مطلقا(هر خوفی که باشد).

شهید اول در ذکری: در این دو خوف(فوف از غرق شدن یا فرورفتن در باتلاق) نیز نماز شکسته است به دو شرط، اول اینکه اگر نماز را تمام بخواند خوف تلف داشته باشد و اگر شکسته بخواند امید نجات داشته باشد و دوم اینکه وقت تنگ است و اگر نماز را به بعد از نجات واگذار کند نمازش قضا می شود

، شهید ثانی در تایید دیدگاه شهید اول: گر با اتمام نماز خوف تلف باشد می تواند نمازش را ترک کند(پس به طریق اولی می تواند نمازش را شکسته بخواند) اما در هر صورت با خوف تلف قضاء ساقط نمی شود چرا که دلیلی بر سقوط قضاء نداریم

Central Topic